

KOMPOSTIRANJE

V gospodinjstvu in na vrtu dobimo dovolj surovin za pridelavo naravnega domačega komposta. Slednji je osnovno kraljevsko gnojilo vsakega vrta. Ohranja trajni humus in mikrobnost v tleh. Za pospeševanje kompostiranja pa nam je v pomoč naravni kompost aktivator, ki pospeši razgradnjo osnovnih surovin za pridelavo komposta.

Za optimalno uporabo in potrebo različnih vrtnin po kompostu si oglejte podroben zapis v tabelah. Upoštevajte tudi, katerih odpadkov ne dajemo v kompostni kup in katerih do sedaj še niste povsem izkoristili.

Za učinkovito in hitro pridelavo domačega komposta uporabite **naravni kompost aktivator**. Kompost bo z uporabo kompost aktivatorja zrel v **6 mesecih**, popolnoma dozorel pa v **1 letu**.

Katere so priporočene surovine za pridelavo komposta?

Tabela 1: Organski odpadki, ki jih uporabimo in odpadki katerih ne smemo uporabiti za kompost:

Na kompostni kup dajemo	Na kompostni kup NE dajemo
skoraj vse organske odpadke iz kuhinje	pomarančnih in limoninih olupkov
zdrave organske ostanke iz vrta	ostanke rastlin, ki kažejo znake bolezni
zelene dele plevelnih rastlin	koreninskih plevelov (osat, slak, ...)
pokošena suha trava	večjih kupov sveže trave
odpadlo listje	hrastovo in orehovo listje
različno perje, gnoj	perutninski gnoj (vsebuje semena plevelov)
drobne (mlete) kose lesnatih rastlin	večje veje in vejice, trnate rastline
papir, manjše količine žaganja	debel karton, barvno tiskane revije
volna, bombažne odpadke	plastične mase, kosi železa
slama, praprot, morske alge, lesni pepel	
uporabljena zemlja iz cvetličnih lončkov in korit	

Debelejše kose lesnatih ostankov uporabite za organsko zastirko

Ostanke rezi lesnatih rastlin, **tanke ali debelejše veje je nujno predhodno zmleti v drobilniku za veje**, s čimer pospešite njihovo razgradnjo. Večje količine narezanih vej raje uporabite kot domačo organsko zastirko.

Kako se lotiti kompostnega `kupa`

Dno kompostnega kupa sestavlja **drenažna plast**. Za drenažo uporabite stebela sončnic, koruznico, posušene okrasne trave (miskant) in ostale organske materiale. **Z drenažnim slojem na dnu zagotovite zračnost komposta**. Na to osnovo nalagajte plast organskih odpadkov z vrta, posušenega listja ali suhe trave.

Kompostni kup sestavljamo po plasteh

Posamezna plast organskih surovin (listje, kuhinjski odpadki, pokošena trava) naj bo debela **do 10 cm**. Med plasti dodajamo kompost aktivator v priporočenih količinah, glede na vrsto kompostne surovine. Priporočena količina kompost aktivatorja je odvisna od tipa surovine.

Če imate hlevski gnoj, ga dodajte za širino lopate, uporaben je tudi star predelan kompost. Tudi briketirano organsko gnojilo (konjski gnoj) obogati in pospeši proces kompostiranja. Kompostni kup naj bo visok do 1,2 m.

Bodimo previdni z lesnim pepelom

Po sodobnih raziskavah lahko vrtu z njim prej škodujete kot koristite. To velja tudi v primeru, ko lesni pepel uporabljamo za samostojno gnojenje vrta.

Namesto kupa sestavite lasten kompostnik

Kompostnik lahko sestavite tudi sami. Uporabite lahko pletene vrbove veje ali lesene letve, ki jih prečno povežete med seboj. Lahko uporabite tudi **kupljene kompostnike, ki so dovolj zračni**. Na podeželju je kompostni kup največkrat **samo kup**, brez letev kamor odlagamo organske odpadke.

V senčnem delu vrta imejte dva kompostna kupa

V prvi kompostni kup zbirajte vse kar prihaja z vrta in kuhinje, **v drugem kompostnem kupu** imejte že povsem zrel kompost. Z zrelim kompostom gnojite zelenjavne gredice, sadilne jame za sadne rastline, lončnice in posodovke. **Del zrelega komposta vmešajte tudi v nov kompostni kup**. Za hitro kompostiranje uporabite kompost aktivator, ki je dovoljen v ekološki pridelavi. Kompost v vrtu naj bo **poleti v senci**, saj se tako ne bo prekomerno sušil. Kompostni kup **naj ne bo preblizu vrta**, saj v kompostu pogosto prezimujejo škodljivci kot so bramor, voluhar ali miši. Na kompostnem kupu se vso leto gostijo tudi polži.

Kompost naj bo primerno vlažen in ne suh

Primerno vlažnost ugotovite **s stiskom komposta med prsti**. Če se s stiskom pesti pojavi iz vzorca komposta kapljica, ki ne teče, je kompost optimalno vlažen. Kompost je prekomerno moker, če voda odteka pod stiskom vzorca. V kolikor kompost v roki ob stisku razpada, je preveč suh in se ne razgraja, zato ga v tem primeru **občasno zalijte**. Pazite tudi, da kompost ni preveč potlačen. V primeru, da se ob dvigu komposta iz njega cedi voda je preveč vlažen, ga z vilami nekoliko privzdignete in mu dodate plast posušene trave, suhega listja in zmečkan časopisni papir.

Kakšne so potrebe rastlin po kompostu?

Za lažje in pravilno gnojenje je treba **kompost uporabiti v pravih odmerkih**, ki so podrobneje predstavljeni v spodnji tabeli. **Najbolj gnojimo kapusnice (zelje, ohrovt, brokoli)**, nekoliko manj plodovke (paradižnik,

paprika, kumare, bučke) in krompir, še manjši odmerek dodamo solati ter radiču, najmanj pa stročnicam (fižol, grah in čičerika).

Tabela 2: Odmerek komposta glede na vrtnine in ostale rastline (liter/m²/leto):

Rastlina	Kompost (liter/m² /leto)
nizek fižol, grah;	0
čebula, česen, šalotka, drobnjak, motovilec, redkvica, bob, leča, čičerika, soja, zelišča;	1
solata, kolerabica, visok fižol, koleraba, repa, črna redkev;	1 do 2
korenček, peteršilj, rdeča pesa, hren, špinača, radič, endivija, zelena, sladki komarček, por, jagode, ribez, maline, okrasna trava, okrasne grmovnice, cvetlice enoletnice;	2 do 3
krompir, paradižnik, kumarice, bučke, paprika, lubenica, melona, špargelj, blitva, rabarbara;	3 do 4
zelje, ohrovt, cvetača, brokoli, brstični ohrovt, listnati ohrovt, kitajski kapus, jajčevac, sladka koruza.	5 do 6

Kako ravnamo s kompostom jeseni?

Kompostni kup zaključimo v jesenskem času, ko začne z dreves odpadati listje. To obdobje se običajno ujema s koncem oktobra, tako se kompost začne razgrajati že jeseni, saj je še dovolj toplo. **Kompost zaključite s kupčkom, da zimska voda odteka.** Uporabite lahko smrečje, koruznico, slamo ali debelejšo plast listja. Tako kompostni kup ogrevate in razgrajanje poteka hitreje.

Shranjevanje neporabljenega komposta

Viške komposta presejemo skozi sito ter ga shranimo na mestu, ki je zavarovan pred dežjem in snegom. Kompost, ki je dovolj dozorel, presejemo in ga shranimo v plastičnih posodah. Uporabimo odslužene »hoboke« ali debelejšje plastične vreče.